

Когато нѣмахме какво да ядеме, нѣкои отъ насъ отиваха да бератъ плодове отъ дивитѣ овощни дървета по синуриѣ на нивитѣ. Въ нашия край има много такива дървета. Рѣдко стопанитѣ събиратъ плода, защото или нѣматъ време или нѣматъ нужда отъ него. Той окапва по земята. По-добрия събиратъ пастирчетата, по-бѣжкога се качватъ и по дърветата да го бератъ.

Единъ хубавъ есененъ день се бѣхме събрали на „Бачишца“ много пастирчета. Може би десетъ момчета и момичета. По едно време Бойчо и Сандо трѣгнаха да търсятъ круши. Трѣгна и Вѣрка съ тѣхъ, а ние останаме при единъ храсталакъ. Тѣ отидоха не далече отъ насъ, спрѣха при две дървета и се вгледаха въ тѣхъ. Навѣрно имаше круши, защото дветѣ момчета бързо се покатериха по едното дърво, а Вѣрка се качи на другото. Колко време браха, не зная, защото се бѣхме улинали въ нѣкаква игра. По едно време нѣкой извика: „Чакайте, синковци, да ви питамъ чий круши берете вие?“ Ние бързо се скрихме въ храститѣ и вторахихме погледъ по посока на гласа. Следъ малко изъ задъ другитѣ храсти се показа стопанинѣтъ на дърветата. Единъ селянинъ, прочутъ по своята жестокостъ и скжтерничество. Другъ на негово мѣсто не би закачалъ момчетата, защото не правѣха никаква пакостъ. Берѣха останалия плодъ отъ едно дърво, отъ което нѣтъ може да го обере. Обичай по насъ е, дърветата по полето да бждатъ а общо ползуване. Тоя селянинъ бѣше отъ дърветата по чужди ниви, а отъ своитѣ не позволяваше никому.

Дружината се отбранява

Разказъ отъ Владимиръ Зеленгоровъ

Затуй и сега се скара на нашитѣ другари. Но тѣ го забелязаха на време. И ние видѣхме какъ Бойчо и Сандо се спустнаха бързо отъ дървото и побѣгнаха надолу. Вѣрка не желаше да остане по-назадъ. Започна и тя бързо да слиза. Но, за нещастие, при скачането, фустата ѝ, навѣрно скжсана, се закачи за единъ счупенъ клонъ и тя увисна на дървото съ крака и глава надолу, превита на две. Изплаши се и започна да вика колкото може. „Ще я хване — помислихме си ние — и кой знае колко ще я бие“. Горкото момиче! Стана ни жалъ за него, а не можехме да му помогнемъ. Селянинѣтъ, като я видѣ увиснала, спрѣ се, седна и започна да се смѣе: „Това ти се пада, пакостнице ниедна, това за тебе“. Не зная Вѣрка виждаше ли го, чуваше ли гласа му, но продължаваше да виси на дървото, безъ да може да си помогне, да вика и плаче. Бойчо и Сандо, които не бѣха отишли далече, се върнаха съ намѣрение да ѝ помогнатъ. Селянинѣтъ дочака да се приближатъ до дървото, стана и се спушна къмъ тѣхъ. Тѣ се изплашиха и побѣгнаха пакъ надолу. Селянинѣтъ отново седна на мѣстото си, а Вѣрка продължаваше да виси на дървото. Дветѣ момчета, понеже не ни виждаха, направиха още нѣколко опити за помощъ, но безъ успѣхъ. Бойчо, изглежда, не можа да търпи повече, грабна два камѣка и се спустна къмъ селянина, а Сандо къмъ дървото. Обаче и тоя пжтъ безъ резултатъ. Коровосърдечния човѣкъ не се изплаши. Пакъ ги прогони. Дветѣ момчета застанаха не далече отъ него, като плачеха отъ мъжа. Ние виждахме, че бѣхме слаби да помогнемъ съ сила, затуй незабелязано се доближихме до човѣка. Азъ излѣзохъ напредъ, а дру-

гитѣ останаха скрити въ храститѣ.

— Бива ли така бе, чичо Петре, — рекохъ му, — възрастенъ човѣкъ си, остави момчетата да помогнатъ на момичето, да му не стане нѣщо, па ако сж ти сторили пакостъ оплачи се на бацитѣ имъ!

— Чакай, сополко, да ти кажа, ти кому ще давашъ умъ, — кресна ми въ отговоръ той и се спустна къмъ мене, като мислѣше, че ще се уплаша и побѣгна, но се излѣга. Азъ останахъ на мѣстото си, безъ да трепна и извикахъ:

— Огнь бий!

Другаритѣ ми, момчетата и момичетата, изкочиха изъ храститѣ и запратаха по нѣколко камѣка срещу него. Той се опита да ни сплаши, но новъ залпъ отъ камѣни не му даде да пристѣпи нито крачка напредъ. Видѣ се въ чудо. Започна да се моли: Чакайте бе, момчета, азъ нѣма да я бия, нито ще я държа на дървото, искахъ само да я сплаша.

— После ще се разправяме, — рекохъ му, — сядай на колѣне!

Но защо? — опита се да възрази той.

— Огнь бий! — заповѣдахъ азъ и камѣнитѣ зафучаха край главата му. Нѣмаше какво да прави. Сви се покорно на колѣни, а ние останаме прави съ камѣни въ ржце. Бойчо и Сандо приближиха Вѣрка, свалиха я и бързо доведоха при насъ.

— Хайде, — рекохъ тогава на бай Петъръ, — по-скоро димъ да те нѣма, иначе не отговарямъ за главата ти. Той стана и взе надолу безъ да каже дума, обаче виждахме кипналата му злоба. Ако имаше възможностъ, би ни разкжсалъ.

— Не ще ни прости това, — рекохме си ние и решихме занаяпредъ дружно да се бранимъ. И устояхме на думата си. Никой не смѣеше да закача пастирче отъ нашата дружина.

Иванъ Мартиновъ

Борбата съ пещернитѣ орли (4)

Но Велко като че ли бѣ прикованъ въ скалата. Само викаше отчаяно и махаше едната си ржка. Той правѣше усилия да слѣзе, но орлитѣ не му позволяваха. Напразно се мъчеше да ги прогони, тѣ налетяваха и стрѣвно се спущаха върху му.

Димето слушаше неговия уплашенъ сърцераздиращъ писъкъ и душата му се кжсаше отъ мъжа предъ безпомощността на неговия другаръ. Велко едва се крепѣше съ едната си ржка, а съ другата отчаяно се бранѣше. Силитѣ му го напушаха и го заплашваше опасността да полети надолу въ пропастьта и стане плячка на дивитѣ пещерни обитатели. Димето бѣсно започна да се катери нагоре. Той не виждаше, нито чуваше. Ушитѣ

му бучаха, слѣпитѣ очи биеха, а краката и ржцетѣ машинално се движеха.

Горе се водѣше ожесточена борба.

Той само безсмислено повтаряше:

— Дръжъ се, Велко!

Протягаше ржце, ловѣше се за нѣщо твърдо, напрѣгаше сили и вди-гаше крака. Това продължи дълго време, докато почувствува умора. Спрѣ се да отдѣхне и погледна нагоре. Орлитѣ се бѣха прѣснали предъ вида на идващата помощъ. Но Велко едва се крепѣше. Опасността все още сжществуваше.

Димето отново продължи своя труденъ и опасенъ пжтъ.

Стигна и протегна ржка.

Мигъ.

Колѣнетѣ на Велко се подгънаха и той щѣше да се струпости, ако жилата ржка на Димето навреме не успѣ да го задържи.

К р а й

а се виятъ високо надъ гнѣздата си. Димето продължи да се катери. Тогава тѣ намалиха кржга на своето ление. Съ крѣсъкъ и сърдито плѣскане на криле тѣ ту кацаха, ту продължаваха да се виятъ вече надъ самата глава на Велко. Колкото повече той се приближаваше до гнѣздата имъ, толкова повече тѣ ставаха по-зли и по-застрашително чукаха съ кривитѣ и клюнове. Съ присвито сърдце Димето следѣше тая страшна и мжчилелна борба. Не мина повече отъ секунда. Единъ огроменъ орелъ се спустна настървено върху Велко и се опита да го клѣвне съ клюна си по главата. Велко размаха ржка, извика плашено и го прогони. Съ граченелела отлетѣ и остави само купъ леки перца отъ крилетѣ си въ въздуха.

— Ще му изкълватъ очитѣ, — шепнѣше Димето, и започна да вика: — Велко-о-о... Хей, Велко, сли-чай бе!